

1. Atinsko pravo

Parvni sistem u atini nam je danas najbolje poznat iz prava svih drugih grčkih polisa. Atinsko pravo se mnogo brže razvijalo u odnosu na razvoj prava u nekim drugim grčkim robovlasničkim državama. Pravo se brže emancipovalo od religije, kao i od nekih zaostataka rodovsko-plemenskih običaja. Naročito je interesantan mnogostrani i dosta intenzivniji razvoj onih grana prava koje su u bližoj vezi sa poslovnim prometom na bazi izrazitije robno-novčane privrede.

2. Građansko pravo u Atini

Stvarno pravo

Kada se govori o pravu svojine u Atini, treba napomenuti da je sve do VI veka pre nove ere preovladavala kolektivna svojina na nekretninama, naročito na zemljištu. Kolektivna svojina se pojavljivala ili kao državna ili kao kolektivna (zadružna) svojina, koja se zadržala iz rodovsko-plemenskog uređenja.

Privatna svojina se već u V i IV veku pre nove ere potpuno razvila. Prvo se razvila na pokretnim stvarima i bila je naročito razvijena na robovima (douloi), posebno nakon grčko-persijskih ratova, iako su u velikoj meri bili zastupljeni i državni robovi. Međutim, i privatna svojina je bila ograničena i pod kontrolom države, robovi su, na primer, imali pravo na azil u hramu, bilo je zabranjeno njihovo ubijanje od strane gospodara, itd.

Država je nastupala kao zaštitnik privatne sopstvenosti, ali je zadržala mogućnost da tu privatnu svojinu oduzme, ne direktnim preuzimanjem imovine, nego kažnjavanjem ksilca konfiskacijom imovine za razna krivična dela. Shvatanje Atinjana je bilo da ukoliko se neko ogreši o zakon, treba mu oduzeti zemlju.

Država je mogla preuzimati privatnu imovinu, pre svega zemlju, ukoliko je ona bila potrebna za javne svrhe. Privatna svojina na zemlji se postepeno i veoma sporo oslobađala kolektivnih ograničenja, naročito u pogledu mogućnosti otuđivanja. A i kada se u potpunosti razvila, privatna svojina je nosila tragove shvatanja da ne pripada samo vlasniku, već se nalazi i pod vlašću države. Ako bi neko tužio rasipnika, on bi mogao biti lišen imovine. Polis je imao pravo da konfiskuje privatnu svojinu, a svaki sopstvenik je imao obavezu koja je nazivana liturgija, što u bukvalnom prevodu znači „delatnost“, „služba u korist države“.

Građanin koji je imao izvesnu imovinu, jedan deo prihoda je bio obavezan da daje društvu, kako bi ispoštovao liturgiju. Atinjani su o svim trošku morao da oprema ili održava brod (trijerarh), organizuje takmičenje horova (horeg), a posebno da finansira sportska nadmetanja i trke sa bakljama (gimnazijarh). Iako je sve ovo iziskivalo velike troškove, bogati Atinjani su se često nadmetali ko će dati više liturgija, jer su u pitanju bili ugled i čast.

Privatna svojina u trgovačkoj i pomorskoj Atini bila je veoma zastupljena i zbog toga je bilo razvijeno založno pravo. Nakon solonovih reformi počinju se javljati razni oblici zalaganja, pomoću kojih se garantovalo da će neka određena obaveza biti ispunjena (obično je to dug po osnovu zajma). Svi tereti na zemlji su se obično obeležavali na posebnom kamenu međašu, odnosno kamenom stubu horos. Obzirom na činjenicu da se ovi stubovi sreću uglavnom od V veka pre nove ere, nesporno je da je privatna svojina tek tada zaživela u velikoj meri, a sam nastanak privatne svojine bio je preduslov za stvaranje raznovrsnih oblika zaloge.

...

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com